

Kelionės privalumai

- Pasijusite beveik pionieriais – pirmą kartą kartu su GRŪDA atradami naują Afrikos kelionių kryptį. Su grupe turas visureigiais po Sudaną Lietuvoje organizuojamas tik 2-trą kartą.
- Mėgausitės ypač kontrastinga ir ekstremalia dviejų šalių gamta. Sudanas – skirtingi dykumos veidai, galingojo Nilo salos, slenksčiai ir slėniai. Džibutis – Indijos vandenyno salelės, rūsioji Danakilų (Afarų) jūra, ne mažiau rūsūs vulkanai, kalnai ir ežerai.
- Būsime nustebinti Sudano UNESCO paveldu. Juodųjų faraonų žemėje priskaičiuojama daugiau piramidžių negu Egipte.
- Maršrutas labai išsamus, dinamiškas ir gyvas, suteikiantis visapusišką abiejų šalių – Sudano ir Džibučio – pažinimą.
- Kruopščiai atrinkti viešbučiai, svečių namai, privatūs nubių namai, stacionariai įrengtos stovyklavietės.
- Skanus maistas, paslaugos ir dėmesingas vietos personalas, patikimi partneriai.
- Kvalifikuoti vietos gidai.
- Profesionalus kelionės vadovas iš Lietuvos.
- Į kainą įskaičiuoti lankytini objektai, 3-jų kartų maitinimas.
- [GRŪDOS kelionės į SUDANĄ - DŽIBUTĮ nuotraukų albumas \(nuotraukos Š.Ryto\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SUDANĄ - DŽIBUTĮ nuotraukų albumas \(nuotraukos A.Vilijos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SUDANĄ - DŽIBUTĮ nuotraukų albumas \(nuotraukos G.Remigijaus\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SUDANĄ - DŽIBUTĮ nuotraukų albumas \(nuotraukos V.Rimanto\).](#)
- [Sudanas ir Džibutis – turistų neatrasti juodosios Afrikos lobynai.](#)
- [Sudano atradimai lietuvių akimis.](#)
- [Džibučio atradimai ekspedicinėje kelionėje Sudanas - Džibutis.](#)
- [Pirmąją GRŪDOS grupę į kelionę po SUDANĄ ir DŽIBUTĮ lydėjęs geografas, leidėjas ir keliautojas Rytas Šalna, laidoje LABAS RYTAS, LIETUVA dalinasi pirmaisiais įspūdžiais ir kelionės akimirkomis!](#) (Kviečiame pasiklausyti! Pradžia 31 min. 35 s).

Kelionės aukso fondas

Sudanas

- **Al Mogran** – gyvastinga Baltojo ir Žydrojo Nilo susiliejimo vieta. Iš paukščio skrydžio ji atrodo kaip žemę bandančios suimti vandens žnyplės, o iš arti išryškina dvi sraunias skirtingų linijų ir atspalvių Nilo intakų sroves, galiausiai subėgančias į vieną nepaliaujamai skubančią, ilgiausią Afrikos upę.
- **Chartumas** – Sudano sostinė prie galingiausios Afrikos upės Nilo.
- **Omdurmanas** – senoji Sudano sostinė, žemaukštis ir chaotiškas miestas, į kurio kiekvieną dulkelę ir mečečių sienas įsismelkusi sena, tikra Afrika.
- **Mahdžio mauzoliejus** – vieta, kur saugomas garsiojo sudaniečių vienytojo, pasipriešinimo prieš britų jėgą Muhamedo ibn Abdalos kapas. Statinys – unikalus, kadangi suvienija ir originalų afrikietišką, ir atėjų musulmonų architektūros stilius.
- **Nacionalinis Sudano muziejus** – tai turtinga, ilga šiaurės rytų Afrikos regiono istorijos saugykla, kurioje gausu tūkstančių ir šimtų metų senumo archeologijos radinių. Ypač vertingos Nasero ežero šventyklos, išsaugotos per potvynį ir perkeltos į muziejų (UNESCO paveldas).
- **Sufijų zikr šokiai** – mistiškas, labai vizualus, ekstatinis Sudano sufijų ritualas, į kurį gyvai įsitraukia, į transo būseną panyra ir paprasti žiūrovai (esant galimybei).
- **Naga ir Musavaratas** – laiko bei UNESCO saugomas meroitų civilizacijos palikimas, įsiskverbęs į smėlėtą, dykumingą Sudano peizažą.
- **Džebel Barkalis** – šventa, ne tik Afrikos dievų, bet jau ir UNESCO saugoma kalva – saulės dievo Amono rezidencija, turėjusi ir žemiškesnę paskirtį – kaip ryškus kelio orientyras Afrikos pirkliams.
- **Karima** – Karimos miestelio apylinkėse buvusios nubių gyvenviečių ir prašmatnių dievų buveinių griuvėsiai, skulptūros, tarp jų – granitiniai avinai, liudijantys ten buvusios galingos civilizacijos.
- **El Kuru** – kvapą gniaužiančios senosios Nubijos miesto Napatos, kurį įkūrė Tutmozis III, vėliau tapusio Kušo valstybės sostinė, kapavietės su daugybe ritualinių, architektūros ir dekorų paslapčių.
- **Nuri** – vienas iš Kušo nekropolių, kurio didžiausioje piramidėje palaidotas galingiausias ir garsiausias per visą Sudano istoriją faraonas Taharka. Saulėlydis Nuri apylinkėse tiesiog pakeri.
- **Sai sala** – Nilo sala, laiko tėkmėje virtusi įspūdingu muziejumi po atvirumi dangumi, kuriame išlikusios Kermos, egiptiečių ir net krikščioniškosios kultūrų užuominos bei griuvėsiai.
- **Solebo šventykla** – bene žymiausia, gražiausia ir garsiausia egiptiečių šventykla Sudano žemėje. Jos vertybės – tai iš Naujosios karalystės laikų išlikusios pastato sienos, kolonos, stelos...
- **Trečiasis Nilo slenkstis (Vadi Sebu)** – pačios gamtos žmogui paliktas įspūdingas išbandymas, laukinė vandens jėga ir nuostabus kraštovaizdis.

- **Tombos** – natūrali Egipto ir Sudano istorijos platforma jaučioje, žavingoje Nilo krantinėje su daugybe faraonų laikų reliktų.
- **Kermos defufos** – tik viename Sudano regione aptikti senovės pastatai, kurie šiuolaikinei kartai paliko daugiau klausimų nei atsakymų. Savitos architektūros statinių sienos neišduoda, kokiais tikslais jie buvo iškilę, tačiau tyrinėtojai sutaria, kad Kermos laikų žmonėms buvo labai reikšmingi.
- **Senoji Dongola** – Nubijos Viduramžių miestas, nuo kurio karavanai pradėdavo ilgą kelionę ir pajudėdavo į vakarus. Tai ir Makurijos sostinė, patyrusi ir islamo, ir krikščionybės įtakos. Jos paveldas – grandiozinė tvirtovė ir valdovų sostų buveivė, vėliau paversta mečete, taip pat senosios bažnyčios liekanos, musulmonų kapinės, užsiklojusios smėliu.

Džibutis

- **Poilsis ir pramogos prie Indijos vandenyno. Maskalio ir Mušos salos** – įrodymas, kad rojus Žemėje egzistuoja, ir jį galima patekti dar šiame gyvenime! Dangiškų atspalvių vandenys, po jais – nuostabus, paslaptingas rifų pasaulis, baltų kopų paplūdimiai ir juos supančios mangrovės (paviršinis nardymas).
- **Ardukoba** – grėsmingai kerintis, nuodėmingai žavus ugnikalnis. Žygis link šio mirusio vulkano Danakilių įduboje.
- **Danakilių (Afarų) įduba** – žemiausia vieta Afrikoje, viena žemiausių ir neįveikiamiausių daubų visoje planetoje, kuri muša ir karščio bei druskingumo rekordus. Jos siurrealus peizažas, susiformavęs po dramatiinių geologinių procesų, žadą atimantys vulkaniniai dariniai neprimena nei šios, nei svetimų planetų.
- **Asalio ežeras** – bene druskingiausias vandens telkinys visoje Žemėje, nesvetingas jokiai gyvybės formai. Jo krantai – tai šiurkštus, klastingas gamtos menas. Prie Asalio ežero gyvena patys stipriausi ir ištvermingiausi žmonės, o apsilanko – tik smalsiausi kelionių gurmanai..

Jau antrą dešimtmetį gruodiečiai keliauja po PAR (Pietų Afrikos Respubliką), Namibiją, Botsvaną, Zambiją, Keniją, Tanzaniją, Etiopiją, Madagaskarą, Maroką, Ugandą, Ruandą, Sudaną, Džibutį.

Kviečiame prisijungti prie mūsų būrelio, įsimylėjusio Afriką!

SUDANAS

Daugybė dykumos veidų. Mįslingosios piramidės ir paslaptiniausi nekropoliai juodųjų faraonų žemėse palei Nilo gyvybės kelią

DŽIBUTIS

**Gamtos išdaigos ir rūstybė.
Siurrealistiniai ekstremumai Danakilių įduboje – vienoje karščiausių Žemės vietų.
Kalnai ir vulkaniniai stebuklai, smaragdinis Indijos vandenyno rojus.**

Kai sau atvirai pripažinsite, kad Jūsų žingeidumas ir pažinimo alkis neturi sienų ir ribų, Jūs būtinai leisitės į kerinčią GRŪDOS kelionę po Sudaną ir Džibutį. Šiose be galo skirtingose rytų Afrikose šalyse įveiksite tūkstančius kilometrų ir... tūkstančius metų per dulkėtus, chaotiškus miestus, persikinių saulėtekų ir saulėlydžių dažomas dykumas, kuriose dunkso faraonų piramidės bei mistiški nekropoliai ir gyvena klajokliai, taip pat plauksite Nilu, stebėsitės kinematografiškais ir net bauginančiais Juodojo žemyno kraštovaizdžiais, atrasite ir dar Jums neregėtus smaragdinio rojus šioje Žemėje pavidalus.

SUDANAS praskleis Jums šydą į prašmatnius, paslaptinius senosios Afrikos civilizacijos užkulsius. Tarp smėlynuose stūksančių šventyklų griuvėsių, stelių, statulų, jose įspaustų hieroglifų seksite Tutmozio III, kitų garsių valdovų, taip pat – žymiausio Sudano faraono Taharkos laikų palikimą, Kušo imperijos šnabždesius bei afrikietiškos ir arabiškos kultūrų santakas. Stebėsite hipnotizuojantį zikr šokį, kurį Sudano sufijai atlieka itin išraiškingai ir triukšmingai. Susipažinsite su bišariniais – Bajudos slėnio nomadais. Šalies gamtos stebuklai Jums irgi bus kaip ant delno: tai šventa Džebel Barkalio kalva, saugoma ne tik Afrikos dievų, bet ir UNESCO, magiško grožio bazaltinės uolos ir raukšlės išdžiuvusioje plokštumoje formuojantys vadžiai, gaivališkas trečiasis Nilo slenkstis...

Į rekordinio grožio bei rekordiška ekstremalių peizažų tankmę įsiliesite **DŽIBUTYJE**. Tai mažas, bet sultingas Arabijos jūros pakrantės gabalėlis. Mėginsite iš arti įminti plyšinio Ardukobos ugnikalnio mįsles. Karštą – įvairiomis prasmėmis – įspūdžių kulminaciją pasieksite Danakilių dykumoje – vienoje žemiausių planetos įdaubų. Čia sužinosite, kas iš tikro yra giliausia depresija. Pabuvosite vienoje karščiausių Žemės vietų ir sūriausio visame pasaulyje vandens telkinio – Asalio ežero – apylinkėse. Pajausite, ką reiškia afarams gyventi siurrealistiškai vaizdingoje, tačiau negailestingoje žmonėms aplinkoje tarp spindinčių druskos klodų. O ilsėdamiesi Adeno bei Tadžuros įlankose, kur į Indijos vandenyno vandenį, regis, pats dangus nusileido, prisiminsite posakį „laimingi valandų neskaiciuoja“...

Kelionės programa

1 diena. Vilnius – Chartumas.. Skrydis iš Vilniaus į Sudano sostinę – **Chartumą** su persėdimu viename iš Europos miestų. Naktį lėktuvui nusileidus tarptautiniame Chartumo oro uoste, grupę pasitiks vietinis gidas. Važiuosite į viešbutį nakvynei.

2 diena. Chartumas.. Pusryčiai. Po kelionės iš Europos dar būsite pavargę, tačiau šį laikiną nuovargį momentiškaiai nustelbs karštas ir drėgnas Juodojo žemyno oras, kuriame sklando paslaptinga šiaurės rytų Afrikos kultūros ir istorijos dvasia, kurią netrukus pradėsite sekti. **Chartumas** – antras pagal dydį Sudano miestas, besidriekiantis vienos didžiausių Afrikos šalių šiaurinėje dalyje, prie Baltojo Nilo, ištekančio iš milžiniško Viktorijos ežero, ir Žydrojo Nilo, keliaujančio į vakarus nuo Etiopijos, santakos. Galingos Afrikos upės jungia ne tik laukinius Juodojo žemyno turtus, bet ir tautas, jų gyvenimus, kovas ir likimus. XIX amžiuje Chartumas išaugo kaip svarbus vergų prekybos taškas. Dabar jis su senąja sostine – Omdurmanu susieina tiltu per Baltąjį Nilą, o su Šiaurės Chartumu – tiltu per Žydąjį Nilą, ir su šiais miestais sudaro stambiausią šalies aglomeraciją. Joje gyvena beveik dukart daugiau žmonių nei visoje Lietuvoje, t. y. apie 5 milijonai. Ryškią minią nuspalvina skirtingi etnosai. XX amžiaus 8-ajame ir 9-ajame dešimtmeciais Chartumą užplūdo tūkstančiai pabėgėlių iš kitų konfliktų skaldomų Afrikos šalių: Čado, Eritrėjos, Etiopijos, Ugandos. Kai kurie atvykėliai prisitaikė prie sudaniečių aplinkos ir įsiliejo į ją, kiti liko gyventi užmiesčiuose uždaroje bendruomenėje. Pasiteiraukite gido, ar įmanoma Chartumo gyventojus atskirti iš aprangos ir išvaizdos. Kelionės metu Jūsų akys pripras prie ekspresyvių siluetų ir spalvų, ir galbūt, stebėdami fotogeniškus, smalsius, besišypsančius praeivius ilgais apsiaustais, apsijuosusius skaromis ir apsigočiusius skirtingais galvos dangalais, įgusite juose išskaityti kilmę, religiją, socialinę padėtį. Tiesa, jei Afriką ir vieną jos tamsaus audinio dalių – Sudaną reikėtų palyginti su žanru, tai jis būtų sunkus – ilga, klampią istoriją pinanti drama, kuri įsibėgėjo nuo „juodųjų faraonų“, vėlesniais amžiais, jau artėjant modernius laikus, priklausė Osmanams, buvo perimta Egipto ir Didžiosios Britanijos kondominiumo, o Sudanui tapus nepriklausoma valstybe, XX amžiuje ir naujajame tūkstantmetyje jam teko išgyventi pilietinius karus ir politinės santvarkos permainas. Taigi, būta ir pakilimo laikų, ir ašarų, ir iššūkių. Jau šiandien pradėsite su ja patyriminę pažintį, kuri praskleis Jums ir išlikusių mistinę vietos gyvenimo širmą. Pirmoji aktyvi Jūsų kelionės diena pildysis tokiais nevienalybiais, plačiais pojūčiais ir vaizdais kaip pats Chartumas. Pravažiuosite tiltą prie Baltojo ir Žydrojo Nilo susitikimo vietos, vadinamos **Al Mogran**. Iš paukščio skrydžio ji atrodo kaip žemę bandančios suimti vandens žnyplės, o iš arti išryškina dvi sraunias skirtingų linijų ir atspalvių, kuriuos retušuoja, o kai kada sulygina saulės kryptis, Nilo intakų sroves, galiausiai subėgančias į vieną nepaliaujamai skubančią upę. Šiandien dviejų Nilų santakos jėgą pajusite ir žvalgydamiesi į pakrantes iš laivo. Pradžiai sustosite apžiūrėti bene elegantiškiausio Sudano sostinės architektūros pastato – **Prezidento rūmų**, kuriuos 2015 metais pastatė... savo įtaką Afrikos žemyne vis stiprinantys kinai. Grakščios balsvos arkos ir balkonėliai, išpuoselėtas sodas sukuria tokį lengvumo pojūtį, kad būtų sunku patikėti, jog prieš beveik pusantro šimto metų mieste būta kruvinų aukų. XIX amžiaus gale britų karinės pajėgos atakavo Sudaną, kilo vietinių pasipriešinimas, ir Mahdžiu – Dievo vedamu Išganytoju – pasiskelbęs dvasinis lyderis Muhamedas ibn Abdala su sukilėliais išžudė daug anglams bei su jais valdžią besidalinusiems egiptiečiams lojalių žmonių ir nukirsdino generolą Charlesą G. Gordoną. Būtent jo nukovimo dieną, kaip menančią Sudano išlaisvinimą, Chartumas pasirinko naujos valdžios būstinės inauguracijai ir tuo kontroliuoti svetimus kraštus įpratusioje Europoje sukėlė prieštarų reakcijų. Bet jūs jau nusiteikę, kad čia – Afrika, kur šviesius išgyvenimus tarsi kontrastinis įspūdių kriklys gali staiga pakeisti tragiškų įvykių atminimas. Toliau vyksite į senąją sostinę – **Omdurmaną**, kurioje buvo įsikūręs laikinai valdžią iš britų ir egiptiečių išplėšęs Mahdis. Kolonistai jį galutinai sutriuškino 1898 metais. Omdurmanas įsikūręs priešais Chartumą – vakariniame Nilo krante, netoli Baltojo ir Žydrojo Nilo santakos. Išėkitės nuo pasaulį užkariaujančių aukščių ir stiklinių statybų gigantų. Ant smėlio plytintis Omdurmanas kol kas – žemaaukštis ir chaotiškas miestas, į kurio kiekvieną dulkelę ir mečečių sienas įsismelkusi sena, tikra Afrika. Jai prisijaukinti pirmiausia aplankysite **Mahdžio mauzoliejų**. Jau iš tolo išvydę smailėjantį sidabro spalvos kupolą ir uždarame kieme saugomą Muhamedo ibn Abdalos kapą, pastebėsite, jog šis sudaniečiams ypač svarbus monumentas nė kiek neprimena krikščioniškų amžinojo poilsio vietų. Taip, kaip Žydrasis ir Baltasis Nilas susilieja į vieną gyvastingą telkinį, taip Sudane tradicinėje architektūroje bei kulto vietose į savitą pasaulėjautos „bokštą“ susieina giluminės afrikietiškos ir atneštinės arabiškos bei islamiškos formos. Tačiau, kad ir kur viešėtumėte, vietos gyvenimui pajusti tiesiog būtina pamaklinėti po turgų (esant galimybei). Mes Jums suteiksime progą įsmukti į nenublizginto, dulkėto, tikro nuo pat pradžios iki galo **Omdurmano turgaus** – didžiausio Sudane, maždaug 200 metų senumo – gatveles. Prekystalius nukloję ir prekeivių būdeles, krautuves nukarstę daugiausia kasdienei būčiai reikalingi daiktai, trikotažas, vaisių kekės. Būtent tokios – neturistinės, čiabuviams skirtos prekyvietės be parodomųjų suvenyrų yra nepainiojama vieta drąsiems ir žingeidiems keliautojams į savo fotokameros ir kelioninę atmintį prisigaudyti veidų ir gyvų gatvės madų. O jei iš arti tyrinėdami ar kalbindami prasišaukiančius vyrus ilgais apsiaustais ir ryškiaspalvėmis skaromis apsigaubusias moteris, dar ir patys susigundysite už vakariečiams nepadoriai mažą kainą įsigyti kokį nors drabužį ar žaisliuką, padarysite gerą darbą skurdžiam gyvenančiai ir didelėms galimybėms pasirengusiai Afrikai. Po pietų aplankysite **Nacionalinį Sudano muziejų**, kuris turtingas senovės palikimo ir tūkstantametės praeities. Neolito keramika, skirtingų periodų statulėlės, faraonų statulos, stelos su hieroglifais, apiblukusi, bet aiškias linijas išlaikiusi vaizdinga sienų tapyba... Tai – ne šiaip eksponatai, tai – Afrikos civilizacija, tikėjimai, dievai, magija. Po atviro dangumi tyrinėsite **UNESCO saugomas Nasero ežero šventyklas**, kurios per potvynį buvo sėkmingai išsaugotos ir perkeltos į muziejų. Esant galimybei, vakarosite mistiškoje aplinkoje. Šiai kelionės akimirksniui suprasti tinkamas vietinių posakis: jei Sudane šeimoje nėra bent vieno sufijaus, jie – ne sudaniečiai. Jau, matyt, esate girdėję apie mistinę sufijų srovę, kuri priskiriama islamui. O ar žinojote, kad Sudane išlikusi sufijų bendruomenė – viena didžiausių visame pasaulyje? Amžiams tirpstant, daug kur Azijoje ir Afrikoje tirpo ir sufijai, kadangi tradiciniai islamo skleidėjai ir valdžia žiūrėjo į juos įtariai, daug kur sufijų ordinų veikla ilgainiui buvo uždrausta arba smarkiai suvaržyta. Sudaną sufijų mokymai pasiekė XVI amžiuje. Jie tiek savo išvaizda, tiek kai kuriais papročiais kitokie nei Artimųjų Rytų, Irano ar Indijos mistikai, tačiau išlaikę tokį patį pagrindinį ritualą, kuris iššaukia dievišką santykį su visata. Zikr šokių metu atlikėjai, panirę į transą, ilgą laiką sukasi apie savo ašį taip, kaip šioje Žemėje ir kosmose sukasi laikas, keičiasi ciklai. Sufijai aiškina, kad per šį metafizinį aktą jie betarpiškai suartėja su Dievu. Omdurmane dervišai kiekvieną penktadienį būriuojasi prie savo dvasinio vadovo Ahmedo al Nilo kapo. Tada prisirpusį saulėlydį nublukina aromatingų smilkalų bangos, o aikštę užlieja giesmės. Jei matėte turkų dervišų pasirodymą, pamenate, kad šokėjams ir žiūrovams pakeisti sąmonės būseną padeda muzikos instrumentais atliekama gyva muzika. Afrikos sufijai – triukšmingesni, jie paprastai ritmingai daužo būgnus ir lėkštes. Tikintieji, sudarę ratą aplink besisukančius dervišus, irgi svyruoja, šaukia, ploja į taktą apimti ekstazės. Atsiveikindami žmonės vieni kitiems patapšnoja per petį, apsiukeičia linkėjimais. Kerinti ceremonija leidžia pajusti pačias subtiliausias pasaulio vibracijas. **Pastaba: sufijų ritualas stebimas, jeigu pasirodymo tvarkaraštis atitinka kelionės datą.** Nakvynė viešbutyje.

3 diena. Chartumas – Naga – Musavaratas Es Sufra – Merojė.. Po pusryčių iš Chartumo pajudėsite siaurės rytų link. Šios kelionės tikslas – prisiliesti prie solidžios, 2000 ir dar daugiau metų skaičiuojančios Afrikos senovės, aplankant du įspūdingus, **UNESCO saugomus archeologinius kompleksus – Nagą ir Musavaratą**. Vienišais, nuogais keliais tolstate nuo tiršto, tankaus miesto triukšmo bei žmonių minių ir gyvastingojo Nilo. Prieš Jus atsiveria smėlėtos Afrikos laukymės, dar neužpildytos XXI amžiaus civilizacijos, tik saikiai užsidengusios krūmokšniais ir pavienėmis uolomis. Išsisi akys ir emocijos, ruošiatės karštai neįkainojamų reginių ir pojūčių bangai. Maždaug 170 kilometrų nuo Chartumo saulės skrudinamuose slėniuose dunkso plikos Kušo imperijos pietinės sostinės – **Merojės** liekanos ir griuvėsiai. Miestas klestėjimo piką pasiekė III amžiuje prieš mūsų erą, valdovo Arakamanio laikais. Iš jo metalas, auksas, juvelyriniai dirbiniai, medvilnė, egzotiniai gyvūnai keliavo net į tokius tolimus kraštus kaip Indija ir Kinija. Strategiškoje vietoje afrikiečių įkurtas miestas buvo ir svarbia prekybine jungtimi tarp Juodojo žemyno ir Viduržemio jūros. Amžiai nusinešė valdovų, kilniai vadintų ko, šlovinimo bei prabangias laidojimo piramidėse ceremonijas, dievų garbinimo ritualus, pirklių ir prekeivių šūkinių aidus. Dabar Merojės apylinkėse ramu ir tuščia, nebent nematomi vėjai sukasi tarp apgruvusių šventyklų, vartų ir statulų. Tačiau faraonų figūromis išraižytos rausvų statinių sienos, jų bareljefai, arkos ir angos, ant stelių išlikęs meroitų raštas, kolonų kapiteliai ir akmeniniai liūtagalviai, nors kietai tyli, nėra nebylūs – išduoda skirtingas eras ir gyvenimus, kai šių žemių šeiminingai buvo kušitai, kai nubiai rengė žygius į romėnų užkariautą Egiptą, kai romėnai prasiskverbė iki pat Kušo, kol galiausiai tarp Romos ir Merojės buvo sudaryta taika, taip pat kai miestas ėmė silpti, kai atiteko valdovui Aksumui ir kai buvo visiškai apleistas. Su vietinio gido pagalba atidžiau ištyrinėsite dvi geriausiai išlikusias meroitų kulto vietas – **saulės dievo Amono ir liūtagalvio karų dievo Apedemako šventyklas**. O už kelių metrų pasieksite ir nedidelį, bet įmantrų statinį, pramintą „kiosku“. Jame persipina ir egiptiečių, ir romėnų, ir graikiškieji stiliai. Iš Nagos vyksite siaurės kryptimi ir už maždaug 20 kilometrų pasieksite kitą didingą senosios meroitų civilizacijos palikimą – **Musavaratą**. Platų slėnį karūnuoja kalvos ir griuvėsiai, o tarp jų stūkso gerai išsilaikiusi šventykla, greičiausiai statyta dar I mūsų eros amžiuje. Tarp puošybos detalių ir motyvų atkreipsite dėmesį į dramblius. Suprasite, kokį svarbų vaidmenį jie atliko senų laikų žmonių gyvenime. Taip pat apžiūrėsite vokiečių archeologų iniciatyva atrestauruotą ir Jūsų jau pažintam Apedemakui dedikuotą šventyklą. Kas gali būti dar didingiau už suartėjimą su seniausiais planetos dievais? Šį klausimą gvildinti ar, atvirkščiai, nuo jo pailsėti Jums leisime vakare, kai nakvynė įsikursite Merojės stovyklavietėje ar kitoje vietoje. Ši diena buvo tik įžanga į prašmatnius ir mįslingus Afrikos civilizacijos užkulius. Nakvynė stovyklavietėje, nubijų ar svečių namuose.

4 diena. Merojė – Atbara – Karima.. Kelsitės auštant, kad žemišką ir anapusinį horizontus jungiantį juodųjų faraonų palikimą išvystumėte pačių šilčiausių visatos atspalvių fone. **Nubijos saulėtekį pasitiksime prie piramidžių**. Imperatoriškasis nekropolis dengia auksines smėlio kopas, banguojančias už maždaug trijų kilometrų nuo Nilo krantų. Ryškių spindulių „durklų“ veriamos piramidės ir jų smailės, bedančios į skaidrų melsvą dangų, iš tolo sukuria tarpplanetinio grožio vaizdą. Jis toks tolimas per kelis tūkstančius metų, kad nenuostabu, jog perša net teorijas apie ateivių iš kosmoso statybas. Kai priartėsite prie šių mirties statinių, koplyčias primenančiose sienose išvysite įamžintas kušitų valdovų gyvenimo ir atnašavimo dievams scenas. Trumpam grįšite į Merojės stovyklavietę arba svečių namus. Po vėlyvųjų pusryčių kelionę tęsime siaurės rytų link. Prie Nilo ir Atbaros santakos įsikūrusiame **Atbaros mieste** pervažiuosite tiltą į Bajudos dykumą. Pateksite į smėlio plokštumą, kurioje laikas prasmenga tarp plikų žemės rėžių ir iškilimų. Reljefą formuoja juodas bazaltas ir vadžiai – sausos vagos, kurios upėmis laikinai virsta tik po retų smarkiųjų liūčių. Juosvos magminės uolienos, lyg netaisyklingos piramidės ar kankorėžiai, vietomis driekiasi kalnais ir vulkanais. Pastebėsite, kad dykumos tuštuma – apgaulinga. Ištroškusiuose, išsausėjusiuose **Bajudos slėniuose** augalų ir gyvūnų – mažai, tačiau gali būti, kad prasilenksite su gazelėmis – dorkais. Dykuma turi ir savo žmones. Bajudų prisijaukinę klajokliai bišarinai. Skiriamasis jų būties ženklas – tai mažos, neįtikėtina kuklios pašiūrės, šalia šių laikinų, primityvių būstų – iškasti šuliniai, kuriuos dengia šakų ar šiaudų stogai. Pagrindiniai Bajudos nomadų pagalbininkai ir transporto priemonės – kupranugariai ir asilai. Jų vilkstinės paišo neaprepiamo, tolimo ir vienišo pasaulio įspūdį kuriančios dykumos linijas. Ar jaučiate laisvę? Kokia ji Jums – veržli, šviesi, o gal – nevaldoma ar net bauginanti? Vakarp privažiuosite Merovės miestelį ir virš Nilo nutiestu tiltu pasieksite **Karimos** gyvenvietę, į kurią atsisukusi šventa Džebel Barkalio kalva. Jebel arabų k. reiškia kalną. Galbūt nustebsite, kad garsusis **Džebel Barkalis** tėra vos 100 metrų aukščio ir plokščias, tačiau ir nustebsite, koks jis vietiniams reikšmingas. Antai senais laikais ši rausva Nubijos kupra atstojo kelio ženklą, buvo kaip orientyras Nilą kirtusiems pirkliams, kurių maršrutai driekėsi tarp Arabijos, Egipto ir centrinės Afrikos. Jau šiame, naujajame tūkstantmetyje, kalną saugo ne tik Juodojo žemyno dievai, bet ir UNESCO. Rytoj Jūs Džebel Barkalį išvysite dienos šviesoje. Nakvynė nubijų arba svečių namuose.

5 diena. Karima – Džebel Barkalis – Karima – El Kuru – Nuri – Karima.. Pusryčiai. Jei vakar prieblandoje **Džebel Barkalis** slėpėsi ir jo nespėjote pamatyti, išvysite jį šiandien. Ši rausva dykumos pakyla matoma iš tolo ir yra kaip sagtis lygiame, vientisame Karimos apylinkių smėlio audekle. Netoli vaizdingo Nilo vingio, prie švento kalno, kuris, kaip tikėta, buvo saulės dievo Amono rezidencija, ir vėl nusikelsite į tolimą Nubijos praeitį, pripildytą faraonų šlovės laikų atminimo. Lankysitės irgi **UNESCO prižiūrimoje vietovėje**, kurioje senais amžiais **stūksojo nubijų kulto pastatai**, tarp jų – ir šventykla, šiuolaikinėms kartoms nepagailėjusi griuvėsių ir net skulptūrų. Apžiūrinėdami granitinius avinus, laikytus šventais Amono gyvūnais, ir bareljefus, su gido pagalba pamėginsite vaizduotėje atkurti buvusios didingos ir prašmatnios dievų buveinės, panašios į rūmus, pilną struktūrą. Po pietų pajudėsite į **El Kuru kaimą**, kuriame dunkso senojo Nubijos miesto **Napatos kapavietės**. Likę įrašai rastose stelose liudija, kad Napatą apie 1400 metus prieš mūsų erą įkūrė Nubiją užkariavęs Egipto faraonas Tutmozis III. Jo laikais Džebel Barkalio kalnas tapo pietiniu Naujosios Karalystės riboženkliai, o šalia jo pastatyta tvirtovė – krašto siena. VIII amžiuje prieš mūsų erą Napata paskelbta nubijų įkurtos Kušo valstybės sostine. Jos nekropolis turi išskirtinių statinių, pavyzdžiui, kapą, kuris buvo įrengtas uoloje po piramidėmis. Jo vidus, dekoruotas valdovo bei dievų atvaizdais ir hieroglifais, dar kartą vaizdingai patvirtina, koks reikšmingas ir turtingas anapusinis pasaulis buvo kuriamas faraonų valdose.

Toliau nuo Napatos kapaviečių Jus pasitiks pačios gamtos „išmestas“ vaizdas. Išvysite tarp akmenų ir smėlio kalvų gulinčius **sustingusius milžiniškus kamienus**. Jie nebyliai išduoda čia buvus mišką tais laikais, kuriuos žmogui atsekti jau sunku. Pasijusite atsidūrę fantatsiniame medžių nekropolyje.

Dar šiek tiek nutolsite nuo Džebel Barkalio ir pasieksite **Nuri** – kitą ypatingą Kušo valdovų amžinojo poilsio vietą. Pamatysite didžiausią šių apylinkių piramidę, kurioje palaidotas bene galingiausias ir garsiausias per visą Sudano istoriją faraonas – Taharka, gyvenęs VII amžiuje prieš mūsų erą. Egiptiečiai ir nubiai Taharką šlovinio kaip narsų užkariautoją ir prilygino jį kitiems didiems Egipto valdovams. Taharkos galia ėmė silpnėti, kai į Afriką įsiveržė asirai, tačiau žymiojo faraono atminimas liko stiprus ir nepajudinamas. Saulė, kuri kiekvieną vakarą perdažo dykumą bei ryškina jos piramides, primins, kad besikeičiančių amžių tėkmėje anksčiau ar vėliau kiekvieną civilizaciją ar dinastiją ištinka saulėlydis. O galbūt tuo metu negalvosite nieko ir tiesiog mėgausitės vienintelėmis tokiomis savo gyvenime saulės palydėtuvėmis.

Esant galimybei, Jūsų vakarą nuspalvins dar viena išskirtinė patirtis – gyvos sudaniečių muzikos ir šokių šou. Per iki šiurpų galinčius sujaudinti ritmus ir judesius įsileisite Afriką į savo širdį suvisam. Nakvynė nubij arba svečių namuose.

6 diena. Karima – Dongola – Solebas – Sai sala – Solebas.. Pusryčiai. Važiuosite per Nubiją į vakarus. Turbūt jau pastebėjote, kad dykuma turi nesuskaičiuojamą daugybę atspalvių, kuriuos keičia, ryškina ir blukina saulė: auksinis žvilgis pereina į matinę rusvą, ši mainosi su medaus spalva, o užmesti šešėliai žemę nutamsina. Smėlis tai lygus ir vientisas, tai susinešęs į kauburius, tai į visas puses ištįsęs į plyną, atvirą lauką, tai apglėbtas kalvų. Galiausiai priartėsite Nilą ir, pervažiavę tiltą, atsidursite vakariniame didžiosios upės krante, prie kurio įsikūręs **Dongolos** miestas – buvęs nubij civilizacijos centras. Kelionę tęsime šiaurės link jau nauju asfaltuotu plentu, aplink kurį kur ne kur išsimėtę granito dariniai – gamta pasirūpino, kad jie kaip aksesuarai puošytų dykumingus šiaurės rytų Afrikos ruožus ir neleistų Jūsų akims nuobodžiauti. Sustosite **Solebo miestelyje**, vietovėje, turtingoje istorinės romantikos. Solebas ypač augo Amarnos periodu II tūkstantmetyje prieš mūsų erą. Čia savo atminimą paliko galingieji Egipto faraonai Amenhotepas III, Achenatenas, Tutanchamenas, Ay. Ši diena bus ypatinga tuo, kad pietausite ne paprastoje kavinėje ar valgyklėlėje, o Solebo šventyklos sode, apsupti tūkstantmečių mįslių... Bet tai bus tik preliudija į pažintį su Solebo apylinkėmis. Į jas dar grįšite rytoj. Po pietų vyksite į **Nilo pakrantę**, nuo kurios prasidės išskirtinis pažinimo nuotykis. Sėdę į žvejų laivą, **plauksite iki Sai salos**, kuri yra lyg muziejus po atviru dangumi. Joje tyrinėsite archeologinius radinius, šių laikų žmonėms dovanojančius neįkainojamų žinių iš Kermos, egiptiečių ir krikščioniškosios kultūrų. Tačiau atradimų patirsite ne tik saloje, gali būti – kad ir pakeliui į ją ar grįždami į krantą. Nusiteikite, kad Afrikoje staigmenos gali ir maloniai stebinti, ir šokiruoti, ir bauginti. Iš anksto perspėjame: gali būti, jog tuo metu, kai jūs būsite laive, kažkur netoliese virš vandenių išnirs ar į krantą išlips krokodilas. Atvykimas į nakvynės vietą. Nakvynė nubij arba svečių namuose.

7 diena. Solebas – Vadi Sebu – Tombos.. Pusryčiai. Šiandien ir vėl seksite į juodųjų faraonų žemę prasmegusių, dulkėmis virtusių ir griuvėsiais likusių amžių atminimą. Ryte lankysitės **Solebo šventykloje** – pačioje gražiausioje ir garsiausioje egiptiečių senjojoje kulto vietoje Sudane. Naujosios karalystės laikas įsirežė buvusio ištaigingo sakralaus pastato sienose, stelose, daugybėje kolonų. Hieroglifai, ornamentai, baretelėjai – smulkios, tačiau neįtikėtai daug praeities gyvenimo ir pasaulėžiūros galinčios atskleisti detalės, reikia tik įgusti jas skaityti. Jei esate žingeidūs ir atviri istorijai, Solebas Jus įtrauks ir stulbins. Kita šios dienos kelionės užduotis – **persikelti į rytinį Nilo krantą**. Iki tol rinksitės įspūdžius iš **auksinio Nubijos dykumos peizažo**, palikę pagrindinį kelią, sukdami į pietus, kol būsite nuvežti iki kelto. Pravažiuosite keletą kaimų, lydimi kuklios čiabuvių buities ir kasdienybės. Jūs – ne kitoje planetoje, net ne filme, o Juodojo žemyno realybėje! Netrukus išlipsite pasigrožėti žmogui gamtos sukurtu išbandymu – vadinamuoju **trečiu Nilo slenksčiu**. Jis Jus jaudins savo laukiniais vaizdais, o senovės žmonėms tai buvo nemenka kliūtis plaukiant laivais upe iš vieno šiaurės Afrikos galo į kitą. Užlipsite į kalvą, ant kurios Jus pasitiks **Osmanų statyta tvirtovė**. Kadaise šių kraštų užkariautojai nuo jos stebėdavo, kokius laivus ir kokias naujienas atneša galingos upės srovės. Jūs iš viršaus apžvelgsite smarkųjį Nilo slenkstį su daugybe rėvų ir kinematografiškas jo apylinkes, pripildytas kalvų, akmenų, žalumos, laukinio jausmo. Jei liks laiko ir esant pageidavimui, nusileidus į krantinę, bus galima šalia Sebu apžiūrėti vieną įspūdingiausių pirmųjų **uolų meno palikimų Sudane**. Šimtai ryškių ir vos įmatomų įvairių būtybių ir objektų siluetų ant akmenų ir uolų sienose likę nuo Neolito, taip pat – vėlyvesnių Egipto faraonų imperijos laikotarpių. Vakare pasieksite **Tombos** kaimelį. Rytoj Jūsų pažintį su Tombos užpildys nauji faraoniški atradimai. Nakvynė nubij arba svečių namuose.

8 diena. Tombos – Senoji Dongola.. Pusryčiai. Pakirdę anksti ryte, vyksite į **Nilo pakrantę**, atskleisiančią Jums daugiau vandens ir laiko, nenumaldomai tekančio kaip toji upė, paslapčią. Prieisite vietą, kur nedidelis Nilo slenkstis perpašo nerimastingą vietos gamtovaizdį. Tačiau **Tombos – ir gyva Sudano bei Egipto istorijos platforma**: smėlio plynės, raižiniai ant uolų, natūralūs žemės kūriniai – akmenys, o tarp jų guli ne vieną tūkstantį metų atlaikiusios granito statulos, iš kurių galima atpažinti ir garsųjį faraoną Taharką... Vaikštinėdami jaukia Nilo krantinę, pasijusite stebuklingos praeities svečiais. Jos reliktai neįstiklinti, neapgauti, neatskirti nuo smalsuolių, jų neužstoja būriai turistų, todėl leidžia betarpiškai pajusti tūkstantmečių alsavimą. Jau ne kartą patyrėte Afrikos staigmenas, ir niekada negalite žinoti, kokie „slenksčiai“ kelyje Jūsų laukia. Esant palankioms aplinkybėms ir likus laisvo laiko, **aplankysite mokyklą**. Vietinės mokymo įstaigos ir jų vaikai Vakarų pasauliui yra kaip niekaip neretuoto, realistinio Juodojo žemyno gyvenimo atvirukas. Apsilankę sudaniečių kaimelio mokykloje, galėsite palyginti savo susikurtą įvaizdį ir tikrovę. Jei šį vizitą tektų praleisti ar atidėti, pažadame – apie švietimo sistemą, Sudano moksleivių rutiną, mokymosi aplinką sužinosite iš vietinio gido, tik nepasikuklinkite klausti jo visko, kas Jums rūpi. Šiandien apžiūrsite ir tokį statinį, kokio šioje kelionėje, o greičiausiai ir niekada gyvenime, dar gyvai neregėjote. Pavažiavę labiau į pietus, sustosite prie **mįslingo Kermos civilizacijos monumento, vadinamo deffufa**. Šios sąvokos ištakos – arba nubij kalboje, kadangi ji turi panašų žodį, reiškiantį purvo plytų pastatą, arba arabų kalboje, kadangi daffa reiškia krūvą. **Defufos aptiktos tik trys ir tik senovės Nubijos regione, o kituose kraštuose tokių pačių pastatų nerasta**. Defufos panašios į tvirtoves, tačiau tyrinėtojai labai atsargiai jų paskirtį sieja su gynyba. Kiti spėliojimai nuveda iki ritualinės funkcijos, esą šie statiniai buvo šventavietės. Esti ir versijų, jog greičiau tai buvo valdovų rezidencijos. Nors dar nepasiektas vieningas atradimas, kokiems tikslams defufos tarnavo, bent jau sutariama, kad Kermos gyventojams jos buvo tokios reikšmingos kaip ziguratai šumerams. Dar didesnį įspūdį nei spėlionės palieka defufų architektūra, jų nuostabi puošyba ir struktūra. Toliau važiuosite pietų link, kol **piknikui sustosite viename nubij kaimelyje** (esant galimybei). Prieš Jus – nesuvaldytas vietinių svetingumas ir vaikiškas smalsumas. Bendravimas su čiabuviais – tai niekaip nesuplanuotas, ne visada nuspėjamas, bet pats turiningiausias turas po vietos gyvenimą. Jei ne šį kartą, tai kitą dieną dar tikrai turėsite progą gyvai pažinčiai su čiabuviais. O po pietų tęsime kelionę į **Senąją Dongolą**. Čia Jūs pamatysite dar vieną be galo įdomų Afrikos praeities, tiesa, jau mūsų eros, veidą. Dongola buvo svarbus Nubijos Viduramžių miestas ir taškas, iš kurio karavanai pajudėdavo į vakarus, Darfuro ir Kordofano link. XIV amžiuje Dongola tapo Nubijos valstybės – Makurijos, kadaise atsivertusios į krikščionybę, bet išgyvenusios ir islamo įtaką, sostine. Jos palikimas šiandienai – **grandiozinė tvirtovė** ir valdovų sostų buveivė, vėliau paversta mečete (dabar ji neveikia), taip pat senosios bažnyčios liekanos – buvusios prašmatnios kolonos, mistiškos musulmonų kapinės, užklotos smėlio. Kvėpuosite dykumos oru, kuriame cirkuliuoja nematoma, bet stipri skirtingų religijų energija. Po Dongolos bus dienos ekskursijų, bet ne potyrių pabaiga. Vakare įsikursite dykumos stovyklavietės palapinėse. Patogumai šioje nakvynės vietoje nepilygs modernaus viešbučio komfortui, tačiau juos persvers magiška laukinė atmosfera. Šią naktį dykumos žemė ir dangaus gaubtas kaip niekad anksčiau bus arčiau Jūsų.

Ką skaičiuosite prieš užmigdami – žvaigždes ar, jei žvaigždžių nebus, labiausiai užburiančius „kadras“ iš Sudano, nugulusius Jūsų kelionių atmintinėje? Pailsėkite prieš kelionę atgal į Chartumą. Nakvynė dykumos stovyklavietės palapinėse (keliautojai aprūpinami palapinėmis ir čiužinukais).

9 diena. Senoji Dongola – Chartumas.. Po pusryčių stovyklavietėje pradėsite kelionę į **Chartumą**. Šiandien laukia paskutinė pažintis su Sudanu diena. Jus 360 laipsnių kampu sups Jūsų jau matytas, bet vis dar neregėtų puošmenų „išmesiantis“ smėlio peizažas. Jei anksčiau snūduriavote ir dėl to praleidote Vakarinės dykumos fragmentus, metas šias akimirkas atsiimti. Jei jausitės ir taip pilni įspūdžių, galėsite sau leisti prabangą negaudyti naujų kadru nuotraukoms, o pasnausti, pabendrauti su bendrakeleiviais ir kauptis kitam kelionės etapui. Pietų pertraukai stabtelėsite laukinėje vietovėje, kur, esant galimybei, mėgausitės pikniko vaišėmis. Vakarop atvyksite į Jums jau pažįstamą **Chartumą**. Atskleisime savo ketinimus: jei sutaps diena ir laikas, pasistengsime, kad dar spėtumėte į imtynių varžybas (jos rengiamos tris kartus per savaitę) – **Nuba Wrestling**. Šis kovos menas Sudane susiformavo ir daugiausia praktikuojamas tik šalies šiaurėje. Įdomu tai, kad imtynės nubiai sieja su savo kultūra ir puoselėja tradiciją varžybas rengti per derliaus festivalius ir kitas svarbias šventes. Anksčiau vyrai kovodavo visiškai nuogi, dabar miestuose priimta į imtynių ringą eiti nuogysbes prisidengus. Jums, kaip šalies svečiams, bus pramogos ne tik stebėti prakitą liejančius imtynininkus, bet ir pačius žiūrovus, kaip jie reaguoja į savo favoritų laimėjimus ir nesėkmes. Minios triukšmas ir azartas trumpam Jus atitrauks nuo faraoniškos mistikos, tačiau ji niekur nedings – ilsėsis įsitaisiusi Jūsų atmintyje, o gal net ir širdyje.

Rytoj – permainų diena Jūsų kelionėje. Pasiruoškite pasisveikinimui su dar nepažintąja Afrika! **SVARBU:** prieš naktinį skrydį iš Chartumo į Džibutį būsite nuvežti į viešbutį poilsui. Naktinis skrydis Chartumas – Džibutis per vieną iš Afrikos miestų (nesant galimybės skristi naktį, nakvynė Chartume, o skrydis Chartumas – Džibutis būtų vykdomas 10-tą kelionės dieną). Pasirinkusieji kelionę vien į Sudaną, nakvoja viešbutyje Chartume. Skrydis Chartumas – Stambulas – Vilnius 10-tą kelionės dieną.

10 diena. Džibutis.. Atvykimas į **Džibučio sostinę**, kurios pavadinimas toks pat kaip ir šalies. Jūsų išnaršytą ir jau gerai pažintą Sudaną nuo dešimties kartų mažesnio Džibučio (daugiau nei perpus mažesnio net už Lietuvą), skiria apie pusantro tūkstančio kilometrų ir Eritrėja bei Etiopija. Somalio pusiasalyje, greta Raudonosios jūros ir Arabų jūros Adeno įlankos, įsikūrusioje valstybėlėje gyvena tik apie 1 milijonas žmonių. Tačiau šis nedidelis rytų Afrikos lopinėlis, kuriame daugiausia telkiasi somaliai, klajokliai afarai ir atėjūnai arabai, turi gilią ir išraiškingą istoriją, prie kurios priskiriamas net istorijos galvosūkiui prilygstantis Puntas. Džibučio gyventojai vieni pirmųjų priėmė islamą, jų šalies teritorijoje buvo susikūręs Ifato sultonatas. Viduramžiais Džibutis atiteko Etiopijos imperatoriui, vėliau šis kraštas, kaip Egipto valda, pateko Osmanų glėbin, o XIX amžiuje dėl šio mažo, bet sultingo ir strategiškai patogaus pakrantės gabalo ėmė varžytis skirtingos Europos šalys, kol įtaką galutinai paveržė Prancūzija. Šiandien Džibutį pasaulis pradeda atrasti iš naujo, džiaugiamės, kad kol kas – labai pamažu ir atsargiai. **Į ekstremalių gamtos įdomybių ir skirtingų peizažų perskeltą šalį, kurios vienoje pusėje – jūra, kitoje – kalnai ir vulkaniniai stebuklai, keliautojai masiškai nesiveržia.** Tai, GRUDOS kelionių ekspertų požiūriu, – didelis privalumas, kuris leis Jums pajusti Džibučio originalumą. Pirmą dieną „apšilsite“ sostinėje. Papietavę vyksite į ekskursiją po miestą. Jau keliaudami po Sudaną įpratote prie niekaip neuždengiamų kuklios afrikiečių kasdienybės epizodų, kurie aštriai kontrastuoja su aukštais ekonominiais siekiais ir modernia galia. Džibutyje skurdų ar neišvaizdų gyvenimą irgi vietomis keičia jauki ir net elegantiška aplinka. **Aplankysite istorinę miesto dalį, kurią kūrė krašto valdytojai prancūzai ir čia paliko grakščios kolonijinės architektūros.** Žinome, kad mūsų keliautojai yra drąsūs ir ypač vertina galimybę pasimalti gatvės masuotėje. Todėl specialiai Jums šią dieną siūlome lengvesnę, kad nepervargtumėte, tačiau kad galėtumėte pasižmonėti, o gal ir apsipirkti **vietiniame turguje** (esant galimybei). Juk tokios vietos, į kurias būriais miestiečiai traukia ne tik apsipreikinti, bet ir paliežuoti, atspindi gyvą paprastų žmonių bendravimo kultūrą, aprangos madas, pakužda apie jų buitį ir socialinę padėtį. O kokią gausybę informacijos galima gauti iš medžiagų, spalvų ir formų, kurios nugulusios eilėmis ant grindinio ar prekystalių ir sumestos į krūvas! Tik primename, kad laikytumėte savo daiktus saugiai, būtumėte budrūs. Pažadame: iš pasivaikščiojimo po turgų pasiimsite su savimi unikalią smarkiai besimainančios Afrikos dalelę. Nakvynė viešbutyje.

11 diena. Džibutis. Poilsis ir pramogos Arabijos jūros Tadžūros įlankoje (Indijos vandenynas). Džibutis – Maskalio ir Mušos salos – Tadžūra.. Pusryčiai. **Rojus šioje Žemėje turi skirtingų pavidalų ir vietų. Viena jų – tai Indijos vandenynui priklausanti Tadžūros įlanka.** Vos pusvalandis ar nepilna valanda kelionės laivu arba motorine valtimi nuo Džibučio uosto pakrantės, ir Jūs tame pažadėtame rojuje atsidursite. Dangus į Džibučio vandenį tikrai nusileis ir nudažys juos natūralia, permatoma žydryne, tačiau keičiantis paros metui ir, priklausomai nuo Jūsų judėjimo trajektorijos, spalva ir jos tonai kis, gali įgyti smaragdo ar turkio tvieskio arba patamsėti. Jus visą dieną malonins epinis Maskalio bei Mušos salų grožis. Žodžiais neįmanoma jo tiksliai perteikti, jį reikia išjausti. Mes tik pabersime pagrindinės informacijos apie šiuos mažyčius Tadžūros įlankos brangakmenis. Toks įspūdis, kad pati gamta mažas **Maskalio saleles** sukūrė pirmiausia specialiai nardytojams. Prie šių koralų karalysčių po vandeniu sutikti įnoringąją barakudą, dryžuotąjį skliarą, o gal klatingąją papūgžuvę ar prasilenkti su vėžliu – įprasta. Tačiau vandenynas – galingsnis už žmogų, ir niekada negalite žinoti, su kokiais gyviais ar kitomis puošmenomis Jus supažindins. Tyrų smėlio kopų dengiamas **Mušos paplūdimys dar vadinamas „Šeratonu plažu“**. Mat visai neseniai jame veikė viešbutis. Bet ne jis yra šios 3 kilometrų ilgio salos, kurioje gyvena tik maždaug 20 žmonių, įžymybė. Kur kas didesnė Mušos vertybė – balto smėlio takas, supamas tropinio mangrovės miško... Eiti juo į tankiai žalią salos gilumą – tai keliauti pasaka, tai patirti sutrumpintą ir saugią robinzonados versiją. Maskalio ir Mušos salose laikas Jums sustos ir taps neaktualus (juk laimingi valandų neskaiciuoja, tiesa?), tačiau galiausiai jis neįtikėtina greitai praskuos. Didžiausia laiko, praleisto Tadžūros įlankoje, dovana – svajonės išsipildymui prilygstantis jausmas, kuris Jūsų sielą dar ilgai glostys. Vakarop laivu persikelsite į **Tadžūrą** miestą. Klestėjo jis jau Viduramžiais, kai priklausė Ifato ir Adalio sultonatams, o XIX amžiuje virto svarbia prekybos arterija, per kurią, greta tokių vertybių kaip dramblio kaulas, auksas, stručių plunksnos, medus, keliavo ir gyvos prekės – vergai. Šį miestą iš kitų išskiria balta spalva – jame yra daug baltų namų ir kolonijinių pastatų. Gerai pailsėkite, kadangi kitos dienos Džibutyje bus intensyvesnės. Nakvynė viešbutyje arba svečių namuose.

12 diena. Tadžūra – Ardukoba – Danakilių įduba – Tadžūra.. Pusryčiai. Jūsų įspūdžių kreivė ir toliau kils aukštyn. Iš Tadžūros važiuosite pietų kryptimi. Maždaug po valandos, tiksliau, įveikę apie 60 kilometrų, pasieksite vietovę, kurią galima palyginti su gamtos teatru, tiesa, pavojingu... Iš arčiau išvysite grėsmingai **kerintį Ardukobos ugnikalnį**. Artimai ateičiai šio plyšinio vulkano rūstybė neprognozuojama, kadangi pastarąjį sykį jis po maždaug 3000 metų pertraukos išsiveržė per žemės drebinimą 1978-aisiais. Ugnikalnio, kurio aukštis – 298 metrai virš jūros lygio, atimantis žadą plyšys driekiasi 17 kilometrų, o į gylį jis juoduoja 800 metrų. Ardukobos papėdėje Jūs išsiaiškinsite ir daugiau aikštinti paskatinsiančių faktų apie Džibučio gamtos išdaigas ir rūstybę. Bet tai – dar ne viskas. **Trauksite į žygį prie neveikiančio vulkano klajoklių afarų gimtinėje – Danakilių dykumoje, dar vadinamoje Afarų dauba.** Ją Džibutis dalijasi su kaimynėmis Etiopija ir Eritrėja.

**Sudanas - Džibutis. Poilsis ir pramogos prie Indijos vandenyno 15d.
Kelionės programa**

Tai – žemiausia Juodojo žemyno ir viena žemiausių visos planetos įdubų, kalbant geologijos kalba – giliausia depresija. Ji sausumoje leidžiasi iki maždaug 100 metrų žemiau jūros lygio. Tai – ir viena karščiausių vietų visoje planetoje, todėl laikoma gyvybei itin nesvetinga. Be to, kai kur ji sunkiai pasiekama. Rekordus Afarų įduba muša ne tik pagal depresiją ir temperatūrą bei vietos žmonių ištvermę, bet ir kaip vienas keisčiausių vulkaninių Žemės peizažų. Jį palyginti su nepažintos planetos paviršiumi būtų net per santūru. Epitetų siurrealistiniam Danakilių fenomenui vis negana. Ypač sausas, išdžiūvęs, spindinčiais druskos klodais, stingdančiomis lavos formacijomis pasidengęs dykumos paviršius susiformavo po ekstremalių ir sudėtingų Žemės plutos judesių ir dėl smarkių tektoninių jėgų. Pažintį su dramatiškais jos stebuklais pratęsite rytoj. Vakare grįšite į Tadžurą. Nakvynė viešbutyje arba svečių namuose.

13 diena. Tadžura – Asalio ežeras – Džibutis.. Pusryčiai. Paskutinė stulbinančio Džibučio kraštovaizdžio tyrinėjimų diena. **Asalio ežeras** ir jo apylinkės Jus hipnotizuos ir Jūsų sielą įelektrins ir savo reljefu, ir bauginančiomis savybėmis. Nenorime šiurpinti, bet turime perspėti, kad grandioziškai vaizdinga vandens telkinio aplinka nelepina jokio svečio. Alinantis karštis niekada nesitraukia nuo Asalio. Lygius jo krantus užbalinę ir užgelsvinę stori druskos sluoksniai, vietomis susiraitę, susilenkę ar išsigaubę į rafinuotus darinius, kurie parodo, kad nepakartojamas ir nenukopijuojamas gamtos menas gali būti ir ne visai švelnus. Saulės iškepintose pakrantėse, už kurių toluomoje juoduoją šlakingos lavos kalvos, gyvūnai ilgai neužsilaiko, gyvybės beveik nėra, augalų – irgi, nebent ant kieto ir šiurkštaus druskingo paviršiaus šen ten bando išgyventi koks nors vargšas apdžiuvęs erkėtis. Sunku patikėti, kad aplink ežerą žmonės gyvena, nepaisant nuolatinio vandens trūkumo. Pasakojama esą, jei norite įsiteikti ar atsidėkoti vietiniams, dovanokite jiems geriamo vandens. Būna, jog vanduo buteliukuose čia pasitarnauja barteriniams mainams – labiau vertinamas net už pinigus. Vienoje neramiausių ir karščiausių Žemės vietų per sudėtingus geologinius procesus susidaręs 54 kvadratinį metrų ploto Asalio ežeras laikomas sūriausiu planetoje vandens telkiniu, sūresnis jis ir už Negyvąją jūrą Izraelyje bei Jordanijoje, ir už bet kokią vandenyną. Be to, tai pati žemiausia Afrikos vieta – susiformavo 155 metrai žemiau jūros lygio. Tik šio rekordinio rodiklio nepainiokite su ežero gyliu, kuris yra šiek tiek daugiau nei 7 metrai.

Nežemiška, kaustanti Asalio išvaizda ir itin kietas „charakteris“ paaiškinamas jo neįprasta padėtimi: telkšo priešais Raudonosios jūros įeigą, Afarų įdubos kampe. Čia susitinka trys didieji planetos pamatų lūžiai – Rytų Afrikos lūžis bei Raudonosios jūros ir Adeno įlankos rifai. Aplankę rekordiškai žemą, netipiško Žemei grožio vietovę Danakilių įduboje, važiuosite į **Džibučio miestą**. Tačiau Rytų Afrikos žemės magija Jūsų dar nepaleis. Pakeliui į sostinę sustosite Faille du Goubet. Kitas sustojimas dovanos galingą it nasrai **Adelaho kanjono** panoramą. Grįšite į Džibutį. Jei šios dienos turai ir kelionė dėl nenumatytų aplinkybių neužsitęs, vakarą turėsite laisvą. Kaip išnaudoti paskutines valandas Džibutyje, pasitarsite su grupės kelionių vadovu ir vietiniu gidu. Neabejojame: Jūs jau esate pilni įspūdžių ir potyrių, kurių pakankamai parsivešite namo. Nakvynė viešbutyje.

14 - 15 dienos. Džibutis – Vilnius.. Pusryčiai. Pervežimas į tarptautinį Džibučio Ambuli oro uostą skrydžiui namo. Skrydis į Vilnių per vieną iš Europos miestų. Kiekviena kelionė turi pabaigą tam, kad pažinimo energijos liktų dar kitiems neįkainojamiems nuotykiams su GRŪDA.

Kelionės kaina asmeniui: nuo 3290 EUR (vykstant ne mažiau 16-kos keliautojų). **Galimybė keliauti vien į Sudaną. Kelionės kaina asmeniui: nuo 2554 Eur** (vykstant ne mažiau 16-kos keliautojų). **Svarbu: kelionė įvyksta susirinkus ne mažiau 10 keliautojų – priemoka asmeniui: nuo 300 EUR.**

Įskaičiuota į kelionės kainą

- Kelionė visureigiais, mikroautobusu/autobusu.
- 11 (12*) nakvynių viešbučiuose, svečių namuose, stacionariai įrengtose palapinėse (su lovomis), nubių privačiuose namuose (kambariai gali būti daugiaviečiai su bendrais patogumais tose vietovėse, kur nėra jokio kito apgyvendinimo tipo). **Pastaba – nakvynių skaičius priklauso nuo to, ar skrydis Chartumas-Džibutis vyksta naktį/dieną.*
- 1 nakvynė dykumos stovyklavietės palapinėse (keliautojai aprūpinami palapinėmis ir čiužinukais – rekomenduojame turėti savo miegmaišį, pageidaujantys turės galimybę jį išsinuomoti).
- Maitinimas pagal programą: 12 (13*) pusryčių, 12 pietų, 10 vakarienių.
- Ekskursinė – pramoginė programa, bilietai į lankytinus objektus (pagal aprašą).
- Kvalifikuotų anglakalbių gidų paslaugos turo metu.
- Profesionalaus GRŪDOS kelionės vadovo iš Lietuvos paslaugos (vyksta susidarius ne mažiau 10-ties keliautojų grupei).
- Kelionės dokumentų sutvarkymas.

Neįskaičiuota į kelionės kainą

- Tarptautinio skrydžio Vilnius – Europos miestas – Chartumas / Džibutis – Europos miestas – Vilnius bilietai su oro uostų mokesčiais nuo 890 – 1090 EUR (kaina priklauso nuo aviakompanijos vykdomų akcijų, bilieto pirkimo dienos, sezoniškumo).
- Tarptautinio skrydžio Chartumas – Džibutis (per vieną iš Afrikos miestų) bilietai su oro uostų mokesčiais nuo 400 – 550 EUR (kaina priklauso nuo aviakompanijos vykdomų akcijų, bilieto pirkimo dienos, sezoniškumo).
- Konsulinis Sudano vizos mokestis ir siuntimo greituoju paštu išlaidos ~ 150 Eur/asm. **Keliautojams, norintiems gauti Sudano vizą, bus imami pirštų antspaudai.** Vizos forminimo terminas apie 20 darbo dienų.
- Konsulinis Džibučio vizos mokestis ir siuntimo greituoju paštu išlaidos ~ 90 Eur/asm. Vizos forminimo terminas apie 7 darbo dienas.
- Medicininių išlaidų draudimas užsienyje (privalomas), nelaimingų atsitikimų, bagažo ir neįvykusios kelionės draudimas (pagal pageidavimą).
- Papildomos pramogos ir ekskursijos.
- Ausinukų nuoma.
- Asmeninės išlaidos, arbatpinigiai vietiniams gidams 3-5 USD asm. (dienai) ir vairuotojams 2-3 USD asm. (dienai), gėrimai, kitos nepamintos išlaidos.
- P.S. už leidimą fotografuoti ir filmuoti tam tikruose objektuose mokama papildomai.

Svarbi informacija

Daugiau informacijos: <https://www.gruda.lt/naujienos/esim-virtuali-korteile>

Papildoma informacija

- o Kelionės organizatorius pasilieka teisę optimizuoti maršrutą likus mėnesiui iki kelionės pradžios.
- o Pasikeitus skrydžių, lėktuvų bilietų ir/arba kitų paslaugų kainoms, valiutų kursams, kelionės programa, data ir kaina gali keistis.
Aviabilietai negražinami ir nekeičiami, pinigai už juos negražinami.
- o Siūlomų ekskursijų, pramogų, objektų lankymo tvarka, skaičius ir kainos gali keistis.
- o Nurodyta tarpinių pervežimų trukmė gali keistis dėl kelių būklės, eismo ar oro sąlygų.
- o **Siekdamas užtikrinti keliautojų saugumą**, kelionės organizatorius pasilieka teisę keisti kelionės programą, ekskursijų eilės tvarką, viešbučius, skrydžius ir pervežimus dėl aplinkybių arba įvykių kelionės šalyje (gamtos reiškinių, oro sąlygų, streikų, politinės aplinkybės, etc.), kurių nebuvo galima numatyti iki kelionės pradžios. Kelionės organizatorius neatsako už papildomas išlaidas, atsiradusias dėl šių aplinkybių (pvz., vizų pratęsimas, nauji lėktuvo bilietai, papildomos nakvynės, pervežimai, skiepai ir pan.).
- o **Nepamirškite pasirūpinti savo sveikata:** pasikonsultuokite su šeimos gydytoju, kelionėje turėkite individualią vaistinėlę. Rekomenduotinių skiepų sąrašas svetainėje <https://nvsc.lrv.lt/skiepai-keliautojams>.
- o Visi užsieniečiai per 3 dienas nuo atvykimo turi užsiregistruoti Užsieniečių departamente prie Sudano vidaus reikalų ministerijos, o paliekant šalį iš šios institucijos gauti išvykimo vizą. Užsieniečiams, norintiems išvykti už Chartumo ribų, reikalingi leidimai, kurie taip pat išduodami Užsieniečių departamente. (Dokumentų registravimu rūpinasi Sudano partneriai).
- o Asmenys, pase turintys Izraelio vizą arba įvažiavimo ar išvažiavimo antspaudus, į Sudaną neįleidžiami. (Rekomenduojama pasikeisti pasą). Kelionių organizatorius „Kauno GRŪDA“ neatsako už migracinių tarnybų sprendimus.
- o **Būtinąs geltonojo drugio skiepo sertifikatą.**
- o LR piliečio pasas turi galioti ne mažiau kaip 6 mėn. po kelionės pabaigos. **SVARBU! Pasas turi būti tvarkingas, nesuplyšęs, jame neturi būti neoficialių antspaudų*.** Atkreipiame dėmesį, kad, remiantis nauja ES direktyva, joks asmens dokumentas negalioja ilgiau kaip 10 metų po jo išdavimo datos.
- o **KELIONIŲ ORGANIZATORIUS „Kauno Grūda“ NEATSAKO UŽ PASIENIO PAREIGŲNŲ IR ORO VEŽEJŲ VEIKSMUS.**

***Kas yra neoficialūs antspaudai?** Tai suvenyriniai antspaudai, kuriuos keliautojai gali gauti turistinėse vietose (pvz.: Maču Pikču, Ušuajuje, Japonijoje, Jungfraue ir kt.). Jei norite turėti suvenyrinį antspaudą, skirkite jam vietą užrašų knygutėje. Į pasą jų dėti griežtai nerekomenduojama.

Detalios informacijos kreiptis į maršruto operatorių

Agnė Kontrimavičienė

 [052196362](tel:052196362) agne.kontrimaviciene@gruda.lt

Skambinkite mums

I-V 09:00 - 18:00, VI : Nedirbame, VII : Nedirbame

Kaunas: [037 32 44 54](tel:037324454), **Vilnius:** [05 215 00 77](tel:052150077), **Klaipėda:** [046 31 17 43](tel:046311743), **Mažeikiai:** [044 32 53 00](tel:044325300), **Online užsakymai:** [061148640](tel:061148640),
Grupėms: [037 40 41 73](tel:037404173)